

Migrantenkerken in de stad Utrecht een mozaïek

Een rapportage over de migrantenkerken in de stad Utrecht
door
Dr. J.J. (Hans) Visser

Migrantenkerken in de stad Utrecht

een mozaïek

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	pag. 2
I. Doelstelling, verkenning, werkwijze	pag. 3
II. Kerken van Utrecht	pag. 3
III. Mozaïek van migrantenkerken	pag. 6
IV. Een paar kerken van rondom Utrecht	pag. 11
V. Aandachts- en discussiepunten	pag. 11
Literatuur / personalia	pag. 15

Inleiding

Hierbij geef ik een volgende rapportage over de migrantenkerken in de stad Utrecht. In de laatste jaren bezocht ik een aantal migrantenkerken in de stad en elders. Zij hebben mijn grote belangstelling als adviseur van SKIN (Samen Kerk in Nederland) en als lid van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN).

De indeling van deze notitie is als volgt:

- I. Doelstelling, verkenning, werkwijze
- II. Kerken van Utrecht
- III. Mozaïek van migrantenkerken
- IV. Een paar kerken van rondom Utrecht
- V. Aandachts- en discussiepunten

In september 2005 schreef ik een conceptnota voor het DMO, het stedelijke Diaconale, Missionaire Orgaan van de PKN. Deze was voor veel diakenen geheel nieuw. Tot op heden ontving ik geen enkele reactie. Positiever was wel de luisterende houding van de Provinciale Raad van Kerken in een vergadering d.d. 11 oktober 2005 over de migrantenkerken. In de jubileumvergadering van deze Raad op 12 oktober 2006, waar onder andere de burgemeester van Amersfoort en de gedeputeerde zorg en welzijn van de provincie Utrecht te gast waren, spraken de leden zich uit dat het ook van maatschappelijk belang is om met deze migrantenkerken kennis te maken en een ontvangstbeleid te voeren.

Een gesprek in maart jl. met vertegenwoordigers van het Provinciaal Dienstencentrum van de PKN in Bunnik had geen follow-up.

Met de migrantenkerken hebben wij positieve ervaringen. In deze notitie hanteer ik de term 'migranten-', hoewel sommige kerken daar niet gelukkig mee zijn wegens de negatieve connotatie bij de eigen gemeenschap. Ik koos ervoor vanwege de grote variëteit van kerken omdat het containerbegrip 'migrantenkerken' hen het beste dekt.

Utrecht, november 2006

Hans Visser

I. Doelstelling, verkenning, werkwijze

De doelstelling is een inventarisatie van de migrantenkerken in Utrecht, de mogelijkheden van onderling samenwerking van die kerken verkennen en vervolgens nagaan welke relaties met de gevestigde kerken mogelijk zijn vanuit een perspectief van het veelkleurige lichaam van Christus.

In dit veld speelt SKIN een rol op landelijk en ook op stedelijk niveau. Deze vereniging – sinds 1997 – voor en van de migrantenkerken, legt contacten met andere kerken en staat midden in de samenleving. Daartoe hebben wij – gevestigde - en migrantenkerken – een roeping om elkaar te leren kennen als broeders en zusters.

De vereniging telt nu 70 leden. Op landelijk niveau wordt gezamenlijk ingezet inzake onderwerpen zoals contacten met kerk en overheid, inburgering, documentatie, registratie en cursussen. SKIN wil een stem zijn van de stemmenloze in onze samenleving. Wij treden nu de fase in dat ook lokaal samenwerkingsverbanden kunnen ontstaan zoals SKIN Rotterdam, een organisatie van 40 leden. Zij proberen problemen op te lossen, waarmee kerken lokaal geconfronteerd worden zoals het gebruik van kerkruimten, voorlichting over welzijn en zorg. Landelijke acties zijn bijvoorbeeld de koorfestivals en ontmoetingsbijeenkomsten van jongeren uit diverse kerken.

De werkwijze in Utrecht bestaat uit een intensieve bezoekenrondte aan migrantenkerken en een aantal gesprekken met predikanten, voorgangers en betrokkenen. Na de inventarisatie en indeling geef ik een aantal aandachts- en gesprekspunten ter oriëntatie en ter stimulering om samen kerk in Utrecht te zijn.

II. Kerken van Utrecht

In de loop van de geschiedenis hebben vele migranten zich in Utrecht gevestigd. In de 16de en 17de eeuw waren hier al de Waalse, Lutherse, Engelse en Hongaarse kerken. Dat waren toen ook al forse aantallen. Omstreeks 1650 was tussen 10 en 15 % van de Utrechtse bevolking buiten Nederland geboren. Men dacht in 1698 al dat Nederland vol was. De Republiek weigerde toen al om tienduizend gevluchte Franse Hugenoten op te nemen.

Na de Tweede Wereldoorlog kwam de immigratie weer op gang. De stad Utrecht telde in 1964 3738 vreemdelingen. In 2003 heeft 31% van de Utrechters niet-Nederlandse ouders op een totaal van 265102 mensen. Tegen deze achtergrond moet men de veelkleurigheid in godsdienstig opzicht zien.

In de stad Utrecht zijn honderden adressen van kerkelijke instellingen, pastoraat in diverse verbanden en religieuze verbanden. Daarnaast zijn er ook een tweetal synagogen en een 14 tal moskeeën van Turkse (3), Marokkaanse (7) en Surinaamse (4) identiteit. Het *Adresboekje van kerken en religieuze instellingen, gevestigd in - en ten dienste van de stad Utrecht* is een welkome publicatie van de *Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken (USRK)*.

Het aantal migrantenkerken onder hen bedraagt 30, zoals ook Adze van de Broek aangaf in zijn inventarisatie *'Ieder hoorde in zijn eigen taal'* van oktober 2004.

Wij maken daartoe de volgende indeling en geven weer de naam, adres, telefoon, kerkdienst, en taligheid.

1. De orthodoxe en katholieke kerken, waartoe we rekenen:

- RK Filippijnse Gemeenschap, Klooster, Bonifaciusstraat 6a, 3553 SR, Utrecht. Dienst: eerste zondag van de maand, 14.00 uur. Tel. 030 - 2435167. Talen: Nederlands, Tagalog
- R.K. Pastoraat, Surinamers, Antillianen en Arubanen, Heilige Bernardus en Heilige Doper Kerk, Oranje Nassaulaan 2, 3523 VR Utrecht. Tel. 030 - 2880212. Dienst: laatste zondag van de maand, 12.00 uur
- Talen: Papiamento, Surinaams
- Spaanstalige Rooms-katholieke Missie, H. Nicolaas en H. Monica Kerk, Boerhaveplein 199, 3552 CT Utrecht. Tel. 020- 6844803. Dienst: 2de en 4de zondag van de maand

- Pools RK Missie, Kapel bij de parochie St. Rafael, Lichtenbergdreef 4, 3562 RD Utrecht. Tel. 030 - 2612899.
Dienst: 1ste en 4de zondag van de maand om 12.15 uur.
- Engelstalige diensten. St. Augustinus Kerk, Oudegracht 69, 3511 AD Utrecht.
Dienst: zondag om 12.00 uur.
- De RK Ethiopische Gemeenschap in voorbereiding. Tel. 0299-3717665. Taal: Amhaars/ Ge'ez
- RK Vietnamese Gemeenschap, Merelplein 2, Nieuwegein. De dienst is 1^e zondag van de maand.

Daarnaast de volgende orthodoxe kerken:

- Gemeenschap Wladimirskajja, R K. Gemeenschap van de Byzantijnse Ritus
J.P. Coenhof, J.P. Coenstraat 60, 3531 PX Utrecht. Tel. 030 - 666 28 22.
Taal: Kerkslavisch. Dienst, 3de zondag van de maand om 10.30 uur
- Servisch Orthodoxe Kerk, in de Oud-Katholieke Kerk aan Willemsplantsoen 2, Utrecht.
- Orthodoxe Kerk van het Oecumenisch Patriarchaat Constantinopel in de Parochie van de verkondiging aan de Moeder Gods
Springweg 89, 3511 VL Utrecht. Tel. 030-2331489/2447656/2887191
Taal: Nederlands, Grieks. Dienst: zondag om 10.00 uur.
- Koptisch Orthodoxe Kerk van Sint Joris (Marry-Girgis) en St. Demiana
Adriaan van Bergenstraat 61, 3554 VC, Utrecht. Tel. 030 - 2467703
Taal, Nederlands, Koptisch, Arabisch. Diensten op vrijdag om 19.30 en op zondag om 10.00 uur

In deze katholieke en orthodoxe kerken – in totaal 11 – bestaat een duidelijke ontvangststructuur voor de migranten uit genoemde taalgroepen. Behalve de Orthodoxe Kerk van het Oecumenisch Patriarchaat Constantinopel en de Servisch Orthodoxe Kerk zijn deze kerken lid van de USRK.

1. Kerken met een eeuwenoude protestantse traditie

- Holy Trinity Anglican Church, Church of England, Diocese in Europe, sinds 1913.
Kerk aan het van Limburg Stirumplein. De chaplain John de Wit woont aan de Van Hogendorpstraat 26, 3581 KE Utrecht. Tel. 030 - 2541580.
Dienst op zondag om 10.30 uur.
Taal: Engels
- Eglise Wallone in De Pieterskerk, Pieterskerkhof 5
Dienst: zondag om 10.15 uur
Taal: Frans
- Evangelische Broedergemeente (EBG, Hernhutters) in de Jeruëlkapel,
Ivoordreef 2, 3564 AK Utrecht. Tel. 030 - 261 34 73
Dienst: 12.00 uur
Taal: Nederlands

Ook deze kerken hebben een duidelijke ontvangststructuur. Wel zijn met name de EBG en ook enigszins de Anglicaanse Kerk in de laatste decennia sterk verkleurd. De Eglise Wallone trekt enige leden aan vanuit Rwanda en Burundi. Deze kerken zijn lid van de USRK

1. Kerken die in Nederland gesticht zijn als dochter- met een moederkerk in het land van herkomst en/of met meerdere vestigingen in Nederland.

Wij beginnen met de grootste groep, de Afrikaanse kerken. Deze gemeenten hebben ook Afrikaanse wortels en zijn voor een deel ook internationaal van inslag.

- Bonne Nouvelle, Teun de Jagerdreef 10, Utrecht. Tel. 06 – 103922541
Dienst: 12.30 uur
Talen: Frans, Lingala
- Capitol Worship Centre, Dantelaan 2, Utrecht
Dienst 1 maal per maand op zondag om 10.00 uur
Talen: Engels, Nederlands
Tel. 0167-560860

- Church of Pentecost, Assembly No. 2, in Johanneskerk, Moezeldreef 400, 3505 EC Utrecht.
Moederkerk in Ghana heeft wereldwijd 3000 gemeenten
Dienst op zondag om 13.30 uur
Talen: Twi, Engels
Voorganger George Asamoah, tel. 030-2800891 en 06 27495945
Lid USRK
- Eglise Evangelique International d'Utrecht, in de Evangelische Gemeente aan de Boothstraat 7, Utrecht. Zij vormt onderdeel van de *Ministere International pour le Reveil Spirituel* (MIRS). In 1989 ontstaan in Bochum en in 1997 in Utrecht.
Dienst op zondag om 14.00 uur
Talen: Frans, Lingala
Voorganger: Rodrigue. Lid van SKIN
Contactpersoon: Pauline Krul, Margaretha van Parmadreef 37, 3561 SN Utrecht. Tel. 030 -2613012
- Eglise Kimbanguiste of De Kerk van Jezus Christus op aarde door zijn bijzondere afgezant Simon Kimbangu, Goeree 4, Utrecht. Heeft dienst op zondag om 13.30 uur. Zij is sinds 1990 in Utrecht, als onderdeel van een miljoenenkerk, die ontstond in de jaren 1920 in de Kongo.
Talen: Frans, Lingala
Voorganger: Richard Kimona Lembe.
Postbus 24011, 3502 MA Utrecht. Tel. 06 -138 961 23
- Eritrese Evangelische Gemeente/Mehaber, op de zolder van de Jacobikerk aan de St. Jakobstraat, Utrecht. Tel. 030 - 2891441, 06- 453 385 59. De gemeente bestaat sinds 1998 en heeft zustergemeenten in Amsterdam, Rotterdam, Ede, Wageningen en Den Haag.
Dienst op zondag om 14.00 uur.
Taal: Tigrinay
Voorganger: Solomon Yohannes, Ubachsberg 6, 3453, De Meern. Tel. 030-2387084
- Hebron Apostolic Church in de Wijkplaats, Camphuysen 101, Utrecht. Een Ethiopische gemeente.
Diensten op 1ste en derde zaterdag in de maand om 13.30 uur.
- God's Embassy for All Nations, in de Pnielkerk, Lessinglaan 33, Utrecht.
Dienst op zondag om 15.30
Taal: Nederlands
Zij is geïnstituëerd door Ds. Sunday Adelaya uit Kiew waar hij een gemeente leidt van 25000.
Voorganger is Martin de Jong uit Gouda. Contact adres: Postbus 8167, 3503 RD Utrecht. Zij onderhoudt nauwe relaties met de Berea gemeente in Amsterdam.
Contactpersoon: P. Jansen, Petrarcalaan 7, 3533 CP Utrecht. Tel. 030-2931056
- Joy Revival Center, Wijde Begijnestraat 1, 3512 AW Utrecht. Tel. 030 -2300488/2334979
Dienst op zondag om 12.00 uur
Talen: Engels, Spaans, Nederlands
- Lifeword Christian Centre, komt bijeen in de Kapel, Biltstraat 335, 3572 Utrecht sinds 2001. De gemeente is ontstaan door het werk van Effiong en wordt nu geleid door Kelvin Onyema, Helsinkilaan 25, 3446 AG Woerden. Tel. 0348 - 43 07 64
Talen: Engels, Nederlands
- Lighthouse Chapel International (LCI) komt bijeen op zondag om 10.00 uur in de gymnastiek zaal van de Luc Stevenschool basisschool aan de Marco Pololaan 485. Contactpersoon is Cynthia O. Bovenlander, Prof. Asserweg 9, 3731 KX De Bilt. Tel. 06- 12690643
Talen: Engels, Ga
- Victorie Bible Church, een aftakking van de moedergemeente in Breda, komt ook bijeen in de gymnastiek zaal van de Kaleidoscoop basisschool. Marco Pololaan 523. Contactpersoon: Comfort Oteng, Centaurdreef 72.
Dienst op zondag om 09.00 uur. Geen recente bevestiging van plaats en samenkomsten.
Taal: Engels, Twi
- Victory Outreach
Talen: Engels, Nederlands
Contactpersoon: F. Ogunnorin, Zomergaarde 1, 3436 ZM Nieuwegein. Tel. 030- 630 06 20

- De Nederlandse Zuid-Afrikaanse Kerk komt de 4de zondag van de maand in de Triumfatorkerk aan de Marco Pololaan 185 om 14.00 uur.
Taal: Afrikaans

Tevens onderscheiden wij de volgende Aziatische gemeenten:

- Chinese Christelijk Gemeente komt bijeen in de Wijkplaats aan de Joh. Camphuyslaan 101, Utrecht op zondag om 10.00 uur en op maandag om 11.00 uur.
Taal: Mandarijn
Voorganger: Ds. Thomas Choi, Drususlaan 4, 3453 KC De Meern. Tel. 030 – 6621023
- Chinese Evangelical Mission in Europe komt bijeen aan de voormalige RK Blijde Boodschap, Marokkodreef 3, 3564 EV Utrecht. Tel. 06 400942 25
Taal: Kantonees
- Hoop op God – Gemeente
Rotsoord
Voorganger de heer Albert Eikeleboom. Tel. 030 - 2899738
Talen: Nederlands, Engels
- Persekutuan Kristen Indonesia (PERKI)
De Indonesische Christengemeenschap in Nederland komt bijeen in de Triumfatorkerk, Marco Pololaan 185, Utrecht op de 2de Zondag in de maand om 14.00 uur. Deze gemeenschap ontstond in 1930.
Talen: Bahasa Indonesia, Nederlands
Contactpersoon: Mv S. Frans, Raadstede 116, 3431 HA Nieuwegein. Tel. 030 – 609 07 79
- Word International Ministry (Filippino Christian Fellowship) komt op zondagmiddag bijeen in de Oranjekapel aan de Amsterdamse Straatweg om 15.00 uur.
Talen: Tagalog, Engels, Nederlands

Vanuit Zuid – en Midden Amerika:

- De Encuentro con Dios houdt iedere zaterdag dienst om 15.30 uur in de Triumfatorkerk Marco Pololaan 185, Utrecht
Taal: Spaans, Portugees
Voorgangers: de heer en mevr. Stephanie

I. Mozaïek van migrantenkerken

De bovenstaande lijst van migrantenkerken in de stad Utrecht is een veelkleurig mozaïek. Wij hebben al het onderscheid gemaakt in een drietal categorieën, te weten

1. De Orthodoxe en Katholieke kerken met een adequate ontvangststructuur
2. De eeuwenoude protestantse kerken als de Anglicaanse kerk en Evangelische Broedergemeente
3. Een verzameling van vrij recente migrantengemeenten die onderling zeer divers zijn.

1. De Orthodoxe en Katholieke kerken met een adequate ontvangststructuur

Deze categorie is duidelijk. Was voorheen in de Rooms-katholieke Kerk het pastoraat voor migranten toevertrouwd aan de Cura Migratorum, nu is de zorg voor de katholieke migranten rechtstreeks onder de bisdommen gekomen. Wel houdt deze zich bezig met het zoeken naar anderstalige priesters. Voorbeeld in Utrecht is de Gertrudis parochie, waar de Indiër George Paimpillil - uit Kerala - al negen jaar werkzaam is en het Nederlands vloeiend spreekt. Hij werkt aan een doordacht project, het *Centre For Academic Training and Personality Development of Youth* in India. Het is een voorbeeld van *'the poor for the poor'*. Het is gelokaliseerd in Mankuzhikary Nagar, Kozhikode, Kerala, India.

Op 17 maart 2006 werd het informatieve *'Gebedshuis voor alle volken'* gepresenteerd door onderzoekers van de Radboud Universiteit te Nijmegen over rooms-katholieke allochtonengemeenschappen. Het heeft overigens geen apart hoofdstuk of zelfs een aparte paragraaf over Utrecht.

De Koptisch-Orthodoxe kerk heeft al een lange geschiedenis in Utrecht. Deze denominatie maakt ook deel uit van de *Unie van Christenen uit het Midden-Oosten*, een vereniging die samenwerking heeft met SKIN.

Voor migranten in deze categorie gelden wel de vragen op nationaal niveau, zoals de inburgering, taal, de medische zorg

2. De eeuwenoude protestantse kerken als de Anglicaanse kerk en Evangelische Broedergemeente.

Bij de kerken in deze categorie, de 'historisch protestanten', willen wij het volgende aantekenen: De Holy Trinity Church van de Anglicaanse traditie heeft een rijke geschiedenis in Utrecht. De mooie kerk en pastorie werden al in 1913 gebruikt, maar eigenlijk al sinds 1463 waren Engelse christenen werkzaam in Utrecht. Dit alles is te vinden in: '*From 'Pieterskerk' to Holy Trinity Church. A short history of the English church and congregation in Utrecht 1463 -1988*'. Het beschrijft de eerste dienst in de Pieterskerk, vervolgens het gebruik van de Catharina kerk in de jaren 1621-1625 en daarna de Maria kerk.

Deze gemeente heeft een communie overeenkomst met de Oudkatholieke Kerk en een relatie met de Katholieke Apostolaren in Amersfoort en Scheemda. De *Holy Trinity Church* heeft een band met gemeenten in Den Haag en Zwolle.

De kerk in Utrecht heeft 160 leden uit de regio en trekt veel kerkgangers uit Afrika en Azië.

Interessant is dat nu iedere tweede zondag per maand de *Evensong* gehouden wordt en wel om 14.30 uur.

Op 24 juni hebben 300 leden van de Oudkatholieke en de Anglicaanse Kerk een pelgrimage gevolgd in het voetspoor van Willibrord, via het strand van Katwijk langs de Rijn naar het Willibrord kerkje in Oegstgeest, geleid door de aartsbisschop van de Oud Katholieke Kerk Joris Vercammen en de Anglicaanse bisschop van Gibraltar.

De Evangelische Broedergemeente (EBG) in Utrecht kerkt in de Jeruëlkapel van de Vrije Evangelische Kerk aan de Ivoordreef. De EBG is uiteraard zeer verkleurd door de vele Surinamers , die in de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw gekomen zijn.

De predikant Ds. Gill, een Duitser, spreekt vloeiend Nederlands. Prediker is ook de heer Robin Louz die ook bestuurslid is van SKIN. Wel is deze gemeente op zoek naar een eigen kerkgebouw en vraagt zich af hoe zij dit ter hand kunnen nemen in de periode van kerksluitingen. Zij had vergevorderde plannen om intrek te nemen in de Triumfatorkerk aan de Marco Pololaan in februari 2006. Met de kerkenraad van de PKN had deze gemeente goede contacten. Echter het Stedelijk Centrum van de Utrechtse Gemeente ging niet akkoord met de financiële overeenkomst van de EBG met de kerkenraad van de Triumfator kerk. De EBG verloor alle vertrouwen. Nu worden andere opties nagegaan met de Vrije Evangelische Gemeenten.

De EBG is lid van de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken.

De Eglise Wallonne komt 's zondags in kleine getale in de Pieterskerk om 10.15 uur bijeen en zij trekt met name enkele Rwandese vluchtelingen.

De gemeenten in deze categorie hebben evenals de katholieke en orthodoxe kerken een vaste plaats in Utrecht verworven. Wel gelden voor sommige nieuwe kerkgangers de problemen van integratie en inburgering. 'Ik heb hier geleerd een vreemdeling te zijn' vertrouwde mij een voorganger toe. Ook de EBG heeft weet van problemen ten aanzien van kerkgebouwen.

3. Een verzameling van vrij recente migrantengemeenten die onderling zeer divers zijn.

De derde categorie van kerken is een bonte verzameling. Zij verschillen zeer - onderling en ten aanzien van de witte kerken – qua confessie, structuur, financiële middelen, relaties met anderen - en receptie van de Nederlandse kerken. Zij zijn nieuwkomers en zeker ook in Utrecht. Wij kunnen nog een nadere indeling maken naar geografische herkomst inzake Afrikaanse, Aziatische, etnische kerken, diaconale en ook zendingskerken.

Ik kies voor a) de geografische indeling en behandel daarna b) de nieuwe zendingskerken en c) de etnische kerken.

a) Geografische indeling:

Drie Ghanese kerken, die Engels en Twi gebruiken. Zij zijn met name gericht op de eigen etnische groep en zijn ook verbonden met zusterkerken in Nederland en met de moederkerk in Ghana.

- Naar het nu schijnt is de Church of Pentecost een levensvatbare gemeente. Zij komt samen in de Johanneskerk, is lid van de USRK, en is een van de 3000 gemeenten wereldwijd.
- De Lighttower Chapel International is in het proces van gemeentevorming en heeft ook steun van andere gemeenten. Zij claimt 14000 gemeenten te hebben en een stadion in Ghana. Het is een mega kerk. Met vooral wortels in de Ga etnische eenheid. Het internationale aspect is nog niet te zien.
- De Bible Victory Church heb ik (nog) niet herontdekt.

Drie Franssprekende en soms ook Lingala sprekende kerken. Zij zijn allen levensvatbaar en vervullen ook een regionale functie.

- Wij willen van twee kerken – Eglise Kimbanguiste en Eglise International d'Utrecht - een korte schets geven, daar zij op verschillende momenten ontstaan zijn en ook een duidelijke visie hebben. De Eglise Kimbanguiste ontstond in de Kongo door de roeping van Simon Kimbangu, die in 1921 massaal werd gevolgd. De profeet en leider werd levenslang gevangengezeten, waardoor de kerk ondergronds groeide. Nu heeft deze kerk wereldwijd gemeenten die geleid wordt door een kleinzoon. Sinds 1969 is zij lid van de Wereldraad van Kerken. Zij is nu uitgegroeid tot een miljoenenkerk. Intern zijn er in de Kongo en in Duitsland discussies over de machtsvraag, die naar men zegt uitgespeeld wordt over de triniteit. In de dienst worden voorafgaande de prediking altijd de 10 geboden gelezen. Zij zijn zeer strikt in de verboden van roken, drinken, elementen van de tradionele religie, terwijl zij zich ook van politiek verre houden. De gemeente in Utrecht vervult een regionale functie voor Nederland. Ds. Lembe is predikant van de Nederlandse en voor de Belgische gemeenten. Het aantal leden inclusief kinderen is wel een paar honderd. In Utrecht zijn zij van locatie tot locatie getrokken vanwege de klachten over de geluidsproblemen. Tot de eredienst behoort dat zij God prijzen met hun fanfare corps en met alle instrumenten. Nu komen zij bijeen in het schoolgebouw op Goeree 4 in Lunetten. Sinds 2004 is de kerk geregistreerd en wordt bij verkorting 'Kimbanguist kerk' genoemd, terwijl de afkorting is E.J.C. S. K. De kerk is lid van SKIN. De nationaal secretaris en diaken, Joao Pedro, volgt op het ogenblik een SKIN cursus aan het Hendrik Kraemer Instituut.
- In Utrecht heeft zich ook de Eglise International d'Utrecht gevestigd en heeft ook een regionale functie. Zij is onderdeel van de *Ministere International pour le Reveil Spirituel (MIRS)* en is afkomstig uit Kinshasa en heeft Nederland bereikt via Bochum in Duitsland. De gemeente heeft ruim 60 leden. Zij heeft een veelheid van contacten. Het is een Evangelische gemeente, waar Frans en Lingala gesproken wordt. Deze kerk is lid van SKIN.
- De Bonne Nouvelle zoekt ruimte voor de diensten. Tot op heden heb ik geen contact met haar gehad.

b) De nieuwe zendingskerken met een roeping voor Europa.

Deze vormen een aparte categorie. Wij rekenen daartoe Lifeword Christian Centre, God's Embassy for all Nations, de Joy Revival Church, de Victory Outreach en de Hoop op God gemeente.

- De Lifeword Christian Centre – voorheen Bible Overcomers Church - heeft diensten op vrijdagavond en zondagmorgen aan de Biltstraat 335, waar ruim 30 jaar geleden de grote Onze Lieve Vrouwekerk afgebroken werd. Deze gemeente is ongeveer zes jaar geleden gesticht door de Nigeriaan Effiong. Hij voelde zich geroepen om in Utrecht het Woord van God te verkondigen. Binnen korte tijd groeide deze internationale gemeente tot 300 mensen: Ghanezen, Nigerianen, Zuid-Afrikanen, Antillianen, Nederlanders. Door interne spanning liep de kerk terug tot 15 leden. Effiong, de *'apostel, stichter en vader van de gemeente van Utrecht'* voelde zich geroepen om in Maryland (USA) het evangelie te verkondigen. Hij werd in oktober 2005 opgevolgd door Kelvin Onyema, - voorheen voetballer van NAC - die ook in Nederland een hele geschiedenis achter de rug heeft. Opnieuw is het

ledental groeiend. Iedere eerste vrijdagavond vieren zij het Heilig Avondmaal. De diensten van zondagmorgen zijn volstrekt tweetalig en wordt er van PowerPoint gebruik gemaakt. Opvallend is dat velen aan het einde van de dienst komen voor voorbede om ook de kracht van God weer te ervaren.

Structureel hebben zij door de weekse regionale bijeenkomsten onder leiding van een oudste. Voor de jongeren is de Joshua groep. Een diakonale taak is het Loud project. De voorgangers hebben enige jaren bijbelschool en gebruiken veel Amerikaans materiaal, onder ander van *Open Doors*.

- Boeiend ook is de instituering van de God's Embassy to All Nations in januari 2005 door Rev. Sunday Adelaya, die in Kiew een gemeente heeft van 25000 leden en naar men zegt 200 dochtergemeenten in de Oekraïne. Wereldwijd worden 4000 gemeenten vanuit Kiew genoemd. Zij richten zich op dak- en thuislozen als ook verslaafden. De Utrechtse gemeente komt sinds 2003 in de Pniël Kerk bijeen. De visie is om Utrecht en omgeving te bereiken. 'Het doel is om christenen en niet-christenen te stimuleren het doel in het leven te ontdekken en hen te helpen om uit te delen'. Zij werkt met M 12 groepen in navolging van Jezus. De 12 mensen ontvangen training en hulp om ook zelf weer een groep van 12 mensen te starten. Deze gemeente telt wel zo'n 100 kerkgangers, waaronder veel dak- en thuislozen. De leeftijd varieert van 4 tot 80 jaar, maar herhaaldelijk ontmoette ik geen migranten! De dienst heeft de structuur van aanbidding, lofprijzing, gebeden, openingswoord, verkondiging. Om zes uur wordt een maaltijd bereid voor de daklozen – in de Wijkplaats. De pastor is Martin de Jong uit Gouda, die zelf een hele weg ging. 'Het licht was sterker dan de duisternis'. Zijn geestelijke vader was de heer Allart van de Berea gemeente in Amsterdam. Leden van die gemeente kwamen dan ook om de Utrechtse gemeente te versterken en te bemoedigen. Een specifieke bediening is de *healing room* in de Niasstraat 1. Een team wil graag bidden voor zieken en voor hen die problemen hebben. Deze tak van werk is aangesloten bij de *International Association of Healing Rooms*. De gemeente wil een bar voor contactmogelijkheden openen in de Utrechtse binnenstad en zich expliciet richten op studenten en met hen bidden. Tevens ziet zij om naar daklozen en prostituees
- De Victory Outreach in Overvecht en het Joy Revival Centrum aan de Wijde Begijnestraat houden diensten die ook gericht zijn op bevrijding van verslaafden en daklozen. De Victory Outreach heeft ook elders in Nederland vestigingen en is ook betrokken bij de uitgave van de magazine *The Voice*, de eerste voor Nederland. Tot deze kring behoort de opwekkingsprediker Hayford Obeng.
- Het Joy Revival Centrum staat mede onder leiding van de voorganger Rob de Boer. De diensten zijn multi-etnisch. De voertaal is Nederlands met vertaling in Engels en Spaans. Deze kerk heeft een werkovereenkomst met de Baptistengemeente De Rank, Columbuslaan 540.
- Wij noemen in dit verband de Hoop op God Gemeente die in 1999 gesticht werd door Albert Eikelenboom en de Nigeriaan Robert Onoh. Albert kreeg een spectaculaire roeping in een Pinksterkerk in Thailand. Op advies van deze gemeente werd de heer Onoh overgedoopt in de Noordzee en daarna begonnen zij met diensten in het Ibis hotel, strategisch naast het COA. Recent hebben zij diensten in Rotsoord, Hoograven. Het aantal schijnt gering te zijn.
- Nieuw is de Encuentro con Dios, die zaterdag 4 november een dienst begonnen is in de Triumfator kerk

Juist deze missionaire kerken hebben contacten met de evangelische kerken in Utrecht over evangelisatie. Zij hebben jaarlijks een grote manifestatie met 2 à 3 duizend bezoekers in het stadion Galgenwaard met Hayford Obeng, Willem Ouweneel en Wim Rietkerk. Vele jongeren voelden zich aangetrokken door de directe boodschap en muziek.

c) De etnische kerken

De volgende kerken zijn etnische of taal kerken vanuit respectievelijk Afrika (drie kerken) en Azië (vier kerken). Over hen de volgende aantekeningen.

- De Eritrese Evangelische Gemeente of Mehaber bestaat al sinds 1998 en heeft zustergemeenten in Amsterdam, Rotterdam, Ede, Wageningen en Den Haag. Zij houdt van 14.00 tot 16.30 uur diensten in het Tigrinay op de zolder van de Jacobikerk. De gemeente is groeiend en zoekt uit naar grotere ruimte. De gemeente heeft nauwelijks contact met de kerkgangers van de Jacobikerk.
- De Nederlandse Zuid Afrikaanse Kerk komt op de 4de zondag van de maand bijeen in de Triumfatorkerk. De achterban is regionaal. Er is geen contact met de PKN.
- De Hebron Apostolic Church is een Ethiopische gemeenschap. Voorheen was de naam Ethiopian Evangelical Church. Aan de gastvrijheid zal ik gehoor geven.

Vanuit Azië noemen wij de volgende vier kerken:

- De PERKI (Persekutuan Kristen Indonesia) in Nederland is een oecumenische christengemeenschap van Indonesiërs. PERKI- Utrecht houdt sinds 1996 in samenwerking met de stichting Gerepatrieerden Utrecht elke derde zondag van de maand diensten in de Triumfatorkerk op Kanaleneiland.
Deze christengemeenschap werd door studenten uit Nederlands-Indië in 1930 in Nederland opgericht en gebruikte toen al de naam Indonesische Christen Jongeren. De kerkdiensten worden gehouden in samenwerking met zustergemeenten van de Protestantse Kerk.
- Chinese Christelijke Gemeente in Nederland houdt diensten in het *Mandarijn* om 10.00 uur in de Wijkplaats (voormalige Vredeskerk) voor 70 mensen. Ds. Choi spreekt goed Nederlands en woont in De Meern. Medio april 2005 trok een gastprediker uit Amerika wel 150 kerkgangers die mede uit Rotterdam en Delft kwamen. Een tweede dienst wordt gehouden op maandagmorgen om 11.00 uur voor 30 mensen, die des zondags in de horeca werken. De gemeente kent nog een scala van activiteiten van bijbelstudies, evangelisatie, jongerenbijeenkomsten, een meerdaagse conferentie. In Utrecht overweegt men nu een Nederlands sprekende dienst te beginnen.
Opvallend zijn de interactie met de gemeente, de tijd voor de gebeden van allen, de teksten lezen waarover Choi preekt, de Engelse melodieën naast de Mandarijnse, het gebruik van de Bijbel. Zij volgen ook het Bijbelrooster van de NBG.
Ds. Choi staat open voor SKIN. In juli 2006 was er sprake van een groei van de gemeente. De gastpreker werd vertaald in *Chenow* dialect. Voor de gemeente is de sociale interactie van groot belang: het welkom heten van nieuwe leden, aandacht geven aan de verjaardag en die ook vieren. In augustus jl. preekte ik op verzoek van Ds Choi en gaf June Beckx een introductie van SKIN. Ds Choi herhaalde zijn aanbod om contact te onderhouden. Hij ziet weinig in contact met de Nederlandse kerken, maar wel met allochtone kerken. Een andere ruimte zou hij op prijs stellen. Nu is het kruis verwijderd uit de zaal van de Wijkplaats. De kerk is een buurthuis geworden.
- De Chinese Evangelical Mission in Europe is verhuisd naar de RK parochiekerk van de Blijde Boodschap aan de Marokkodreef die zij gekocht hebben. De gemeente is ontstaan in 1979 en telt zeven gemeenten in Nederland. Zij zijn begonnen in de eerste Atjeh straat en sinds 1989 aan de Gansstraat 20/Krommerijn 1. Zij komen vooral uit het zuiden van China en Hongkong. De taal is *Kantonees*. Deze gemeenten zijn veel groter dan de Chinese Christelijke gemeente en zijn financieel sterker.
- Word International Ministries, The Netherlands (Filippino Christian Fellowship) die in Utrecht al een 10 jarig bestaan vierde. In Rotterdam hebben zij ook een gemeente, die met Robert Calvert van de Scotch Church International contacten heeft. Daarnaast zijn er nog *care* groepen in Leiden en Spijkenisse. De gemeenten zijn gesticht door Zuster Ching Santang (030-2145021). De zusters zijn in Utrecht, Nimf (0346-552861) en Sushi (030 2420700).
Ik bezocht de gemeente op 13 november 2005. Een groep van ongeveer 20 mensen . De kerk wordt vooral door vrouwen gerund. Een Engelse gast preekte en bespeelde ook de keyboard. De diensten heeft het volgende patroon: introductie met elkaar de hand geven en gebed - een psalm-lied over *de Mighty God* en *The Day given by the Lord* – aanbidding – gebed – collecte- de verkondiging – toepassing van het geleerde – maaltijd. De dienst begint om 15.00 uur en om 17.30 uur is de maaltijd. De leden zijn zeer gastvrij en zeer open. De taal is Engels, maar ook Nederlands en Tagalog.
De gemeente had ruimte nodig voor een cursus over het stoppen van roken, Engelse taal, hoe een

ouder te zijn. Hierover werd een overeenkomst bereikt met de Triumfator kerk aan de Marco Pololaan, waar zij tot hun vreugde zijn.
 Diensten worden gehouden in de Oranjekapel, Amsterdamse straatweg 441a.
 Deze gemeenschap is geen lid van de USRK en participeert in de Provinciale Raad van Kerken.

I. Een paar kerken van rondom Utrecht

In het voorgaande hebben wij ons beperkt tot de migrantenkerken in Utrecht. In de provincie Utrecht zijn er zeker nog wel 30 kerken, met name in Amersfoort. Wij zouden kunnen denken om de geografische en inhoudelijke inventarisatie voort te zetten. De vergadering van de Provinciale Raad van Kerken op 12 oktober was hoopgevend. In de afgelopen jaren hebben wij ook nog twee kerken bezocht in de onmiddellijke nabijheid van Utrecht. Ik heb deze twee gekozen vanwege een eigen identiteit die het mozaïek nog veelkleuriger doet zijn.

The Sudanese Gospel Mission in de Bogermanschool aan de Lobbendijk te Houten. Deze gemeente bestaat al een aantal jaren, nadat vluchtelingen uit Zuid-Sudan via de kampen in Uganda naar Nederland gestuurd werden. De gemeente telde ongeveer 30 leden uit Houten, maar wordt ook bezocht vanuit het hele land. De predikant is Ds Christoffer Dranile Drale. Hij heeft een opleiding gehad in Kampala en leidt deze gemeente. Een paar Nederlanders hebben zich ook bij deze gemeente gevoegd, waaronder een ouderling.

Uiteraard zijn er meer activiteiten dan de zondagse dienst: vrouwenbijeenkomst op woensdagmiddag, gebeden op vrijdagavond, bijbelstudie op zaterdagmiddag.

Opmerkelijk dat deze gemeente regulier het Heilig Avondmaal viert. Zij ondersteunt projecten in Sudan, o.a. een naaiatelier en een cursus voor Engels. Dit wordt ook gesteund door ICCO. Deze gemeente is niet gericht om in Nederland te blijven, maar zij hoopt op vrede en terugkeer naar het land van herkomst. De leden volgen nauwlettend de gebeurtenissen, maar 'de vrede in het zuiden' moge zich voor een periode van vijf jaar bewijzen voordat zij repatriëren. Dat is zeker het geval na de dood van Garang, de leider van het Zuid-Sudanese verzet en laatstelijk Vice-President van geheel Sudan.

Deze kerk is niet geheel op te vatten als een migrantenkerk zoals wij eerder beschreven.

De predikanten van de PKN te Houten vinden het niet zo gemakkelijk om met deze predikant en gemeente als gelijke om te gaan. Wel wordt steun gegeven door de plaatselijke Nederlands Gereformeerde Kerk

The Synagogue Church of All Nations (SCAN) houdt diensten in de Bazuin te Nieuwegein en is in wording als een dochter van de moederkerk in Nigeria die een *'global following'* (Ter Haar) heeft. De stichter en *'overseer'* is T. B. Joshua, die bekend geworden is in Nederland door zijn profetie en gebedsgenezing. Zij wordt in Nederland geleid door de heer en mevr. Baksteen.

De diensten worden begonnen met de *'Emanuel'* groet en geruime tijd voor aanbidding en gebed wordt gegeven. Een onderdeel van de dienst is de zalving voor hen die heling nodig hebben met olie van T. B. Joshua. Deze dienst is niet te typeren als een migrantenkerk. Overigens wel apart is dat een gemeente zich onder een Afrikaanse leider stelt.

In de EO serie 'Op zoek naar een wonder' in de afgelopen zomer werd ook aandacht gegeven aan T.B. Joshua.

I. Aandachts- en discussiepunten:

Wie het bovenstaande mozaïek van kerken gelezen heeft zal het wellicht duizelen en zich afvragen of en hoe wij daarmee om moeten gaan. Voor alle duidelijkheid geef ik weer even de categorieën van migrantenkerken:

1. De orthodoxe en katholieke kerken
2. De eeuwenoude protestantse kerken als de Anglicaanse Kerk en de Evangelische Broederschap
3. Een verzameling van vrij jonge migrantengemeenten.

In de laatste categorie zijn een drietal clusters aan te geven, zoals we hierboven hebben aangegeven en die zijn:

- a) De Engelstaligen zoals de Church of Pentecost en de Franstaligen, zoals Eglise Evangelique d'Utrecht
- b) De missionaire gemeente, zoals de Lifeword Christan Centre
- c) De etnische of taalkerken, zoals de Chinese gemeenten en de Eritrese Evangelische Gemeente.

Wanneer wij de term 'migrantenkerk' gebruiken is een nadere aanduiding van belang. In deze paragraaf wil ik een aantal aandachtspunten weergeven die zowel voor de witte kerken en voor de migrantenkerken van belang zijn.

A. Contacten

Als gevestigde Nederlandse kerken behoren wij te weten dat migrantenkerken als deel van het lichaam van Christus bij ons zijn. In de laatste twee eeuwen zijn missionarissen en zendelingen naar de einden der aarde gegaan om het evangelie te verkondigen en kerken te stichten. Nu zijn velen uit de voormalige zendingsgebieden bij ons om de hoek en op de stoep gekomen en stichten hier kerken. Zij geven op zeer verschillende wijze gestalte aan het Evangelie en zij willen '*places to feel at home*'. Sommige kerken hebben hier ook een lange traditie, maar zij ondergaan nu soms wel een transformatie. Anderen hebben het in onze samenleving gemaakt. Veel migranten zijn in onze samenleving gemarginaliseerd. In de diensten van eigen gemeenten ervaren zij niet langer '*nobodies*' te zijn, maar '*somebodies*'. Hen zien en erkennen is de eerste stap naar elkaar.

B. Ruimten en aanspreekpersoon

De Nederlandse kerken hebben ook ruimten beschikbaar gesteld voor en verhuurd aan migrantenkerken. Wij hebben hierboven genoemd: de Wijkplaats, de Triumfatorkerk, de Johanneskerk, via de Vrije Evangelische gemeent de Jeruëlkapel, de Jacobikerk, de Pniëlkerk. Op zich een positieve ontwikkeling maar het is nog steeds een dringende vraag van een aantal migrantenkerken.

Het zou voor de migrantenkerken uitermate zinvol zijn als een deskundig aanspreekpersoon daarop kan ingaan en kan meedenken over ruimtes.

C. Relaties

De migrantenkerken hebben een grote verscheidenheid in tradities, talen en ook verschillende bedieningen. Het leggen van relaties tussen migrantenkerken en gemeenten van de Protestantse Gemeente Utrecht zou boeiend en moeilijk zijn. Willen gemeenten van Utrecht een relatie en stellen zij geestelijk contact op prijs? Dat kost tijd en zo'n proces kan stapsgewijs ingegaan worden. Wij verwijzen in dezen naar de 10 adviezen van SKIN: uitwisseling, Bijbelstudie, maatschappelijke en politieke actie etc. In 2005 verscheen de scriptie 'Allochtone kerken en Autochtone kerken. Betekenis van interculturele relaties tussen kerkelijke gemeenten' van Van Leijenhorst. Relaties ontstaan sneller als de verschillen niet te groot zijn.

In Rotterdam heeft de Protestants Kralingen een bezoekgroep Migrantkerken, die tot de conclusie is gekomen dat contacten zinvol kunnen zijn als de migrantenkerken verregaand geïntegreerd zijn en als Nederlandse kerken veel migranten hebben opgenomen. Echter een aantal positieve contacten zijn ontstaan als de kooravonden, de huur van een kerkruimte, het feest van Pinksteren vieren met een aantal gemeenten.

Met de plaatselijke EBG, de Wesley Methodist Church en een delegatie van de Koreaanse kerk vierden de protestanten onlangs in Kralingen een gemeenschappelijke avondmaalsdienst. Zo ontstond een relatie met enkele gemeenten terwijl de Kralingse Protestanten bijna 30 kerken in Rotterdam bezocht hadden. Over deze ontwikkelingen verscheen onlangs '*Een in Christus. Over samenwerking met de migrantenkerken*' van de hand van S. Eikelboom en A. Gercama.

D. Netwerk

Kerken van verschillende signatuur kunnen een netwerk vormen vanuit de overtuiging dat mensen gelijk zijn en grote waarde hebben. SKIN heeft in de stad Utrecht slechts enkele leden, maar zij kunnen wel tot onderlinge steun van elkaar zijn.

In Rotterdam, Amsterdam en den Haag is netwerking in een verder stadium. Op 17 september 2005 is SKIN in Rotterdam van start gegaan. Voor de volledigheid noem ik de thema's :

- - gebrek aan kerkruimte, informatie over huur of koop van kerkgebouwen
- - steun voor pastors en soms hulp bij het vinden van een pastor
- - ongedocumenteerden – steun, huwelijk, gezondheidszorg, advocaten
- - subsidies voor kerkelijke en maatschappelijke activiteiten
- - medewerking van de Nederlandse kerken
- - relaties leggen met burgerlijke gemeente

Nu heeft SKIN Rotterdam 40 lidkerken. Zij hebben herhaaldelijk overleg met lokale politici en een wethouder.

E. Oecumenische contacten

Oecumenische contacten kunnen waardevol zijn indien de ontmoetingen gevuld zijn.

Het is treffend dat de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken ook als leden heeft de EBG, *Church of Pentecost* en de *Holy Trinity Anglican Church*. Zij geeft al 12 jaar de 'Utrechtse Stemmen, Oecumenisch tijdschrift voor kerk en samenleving in Utrecht' uit. Het geeft additionele informatie over kerken en de wijde wereld.

De Provinciale Raad van Kerken had in oktober 2005 een vergadering over de migrantenkerken waarbij SKIN en twee lidkerken van SKIN als *resource* personen aanwezig waren. Hebben de stedelijke en provinciale organen ook een beleid in dezen?

F. Toegang tot de gezondheidszorg

Wij hadden een gesprek met de heer Ronald Smit van de GGD en een vertegenwoordigster van de Stichting LOS (Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt) om de diverse gemeenschappen informatie te geven over de gezondheidszorg. In de andere grote steden hadden wij al bijeenkomsten hoe in dezen te handelen.

Op de jaarvergadering van SKIN op 20 mei in Utrecht heeft Rian Ederveen van LOS de Basisrechten voor Ongedocumenteerden uitgelegd.

Vanuit de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Utrecht is een beleidsstuk verschenen over asielzoekers en uitgeprocedeerden. Dit heeft landelijke betekenis.

G. Integratie

Het moge duidelijk zijn dat voor de kerken inburgering en integratie verplicht is. In een mozaïek vorm je een deel van een geheel. Dat geldt voor de relaties met de witte kerken maar ook onderling tussen de migrantenkerken. Daartoe hebben wij voor de zesde maal een cursus aan het HKI van een tiental weekends waarin Nederlandkunde een vast onderdeel is en waar ook samen de Bijbel in deze samenleving gelezen wordt. Daarnaast is ook nu een cursus aan het HKI voor het relatiebeheer. Door kennis te nemen van elkaar vindt onderlinge integratie plaats.

Een tweede focus richt zich op de vragen van kerk en samenleving. In dit kader bezochten bijna 200 predikanten - ook Utrechters - en voorgangers op 14 juni het parlement in Den Haag daartoe uitgenodigd door CDA-parlementariër Kathleen Ferrier en ontvangen door de premier, minister van justitie en parlementsleden. De vragen van kerk en samenleving kwamen toen aan de orde. Voor de verkiezingen van 22 november a.s wordt ook een bijeenkomst gehouden voor alle SKIN leden waarin uitleg over de verschillende programma's besproken worden. Op deze manier groeit het maatschappelijke en politieke bewustzijn op nationaal en lokaal niveau.

Een derde focus richt zich op integratie van de jongeren in de Nederlandse cultuur door het stimuleren en organiseren van onderlinge ontmoetingen migrant christenen jongeren, o.a. op het Flevofestival. De tweede generatie ziet zich voor andere vragen gesteld dan de oudkomers.

Een vierde focus – een nationale taak van SKIN - richt zich op toelating en verblijf voor voorgangers voor religieuze doeleinden in Nederland. Op 13 september vond een ontmoeting plaats van religieuze koepels, waaronder SKIN, met de Algemene Commissie voor het Integratiebeleid van de Tweede Kamer.

A. Andere protestantse kerken in Utrecht

Het is naast de PKN zinvol om bij de gereformeerde en ander protestantse gemeenten in Utrecht na te gaan welke contacten zij hebben met de migrantenkerken. De Christelijk Gereformeerde Kerk (Witte Vrouwensingel) overweegt een *International Christian Fellowship* in Utrecht zoals dat in Rotterdam-Zuid gestalte gekregen heeft.

Ook *Youth for Christ* heeft een beleid in Kanaleneiland dat zich door de projecten in Rotterdam laat inspireren.

De Baptistische Gemeente De Rank (Columbuslaan 650) heeft een zekere aantrekkingskracht op migranten uit Afrika (Liberia, Siërra Leone en de Grote Meren). Voorganger is de heer Kos. Deze gemeente gaat nu naar Overvecht verhuizen en heeft plannen voor vestiging in de Leidse Rijn.

Voor de volledigheid noemen wij ook nog even de volgende evangelische/ kerken.

De Vineyard is een streekgemeente en haar leden komen van Woerden tot Amersfoort. Zij houdt diensten op zondag middag, eveneens aan Columbuslaan 650. Alle nadruk ligt op discipelschap en de leden zijn opgedeeld in groepen en heeft inspiratie gekregen in Toronto. Voorganger is de heer Jan Bernard Struik. Zij is niet gericht op migranten.

Dat is ook niet het geval met de Evangelie Gemeente 'God is liefde' – Daelwijcklaan 3. Voorgangers zijn Paul en Irma van der Boom. Elementen zijn encounter weekends, healing rooms, studentencursus. Deze gemeente heeft met Victory Outreach, Joy Revival en God's Embassy op 24 september 2005 een Gospelevenement in het Galgenwaard stadion gehouden, waar zij 1000 gasten verwachtte. Echter het aantal bedroeg 2000 mensen waaronder een flink aantal migranten. Sprekers waren Hayford Obeng, een Ghanees die met Victory Outreach verbonden een mondiale bediening heeft, Ouweneel en Wim Rietkerk, Sisters of Praise, Gerald Troost. 'Met gejubel en gejuich willen wij komen Heer'

De Protestantse Gemeente in Utrecht was afwezig.

Op 27 mei 2006 was wederom een bijeenkomst onder het motto *Utrecht for Jesus, a break through*. Met dezelfde sprekers als in september 2005.

Op zondagmiddag (15.00 uur) houdt de studentenkerk diensten in een werfkelder.

B. Migrantkerken een geschenk

In februari 2006 verscheen *Gratis en waardevol. Rol, positie en maatschappelijk rendement van migrantkerken in Den Haag*. Dit toegankelijke rapport van St. Oikos, werd op verzoek van SKIN en Stek geschreven. Het geeft aan dat de migrantkerken belangrijke maatschappelijke bijdragen op een groot aantal terreinen geven zonder daarvoor iets terug te krijgen. Het ontgaat velen dat deze kerken een geschenk voor de samenleving zijn.

Literatuur

Recent verschenen:

- Guerra Jorge Castillo, Moniek Steggerda, Frans Wijsen, *Een gebedshuis voor alle volken. Kerkopbouw en kadervorming in rooms-katholieke allochtonengemeenschappen*, Boekencentrum, Zoetermeer, 2006.
- Euser, Hans, Karlijn Goossen, Matthias de Vries, Sjoukje Wartena, *Migranten in Mokum. De betekenis van migrantenkerken voor de stad Amsterdam*, VU, Amsterdam, 2006.
- Droogers-van der Laan- van Laar(eds), *Fruitful in this land. Pluralism, Dialogue and Healing in Migrant Pentecostalism*, Boekencentrum, Zoetermeer, 2006.

Adressen, personalia

- SKIN: June Beckx, coordinator, Koningin Wilhelminalaan 3, 3818 HE Amersfoort. Tel 033 - 4450655
- J.J. (Hans) Visser, adviseur SKIN, van Kleffenslaan74, 3527 CP Utrecht. Tel. 030-2934320
- Stichting Vrienden Migrantenkerken, p/a Postbus 456, 3500 AL Utrecht. Tel. 030- 8801888
- PKN: Doreen Hazel, p/a Postbus 456, 3500 AL Utrecht. Tel. 030-8801877